

Otázka: Logopedie

Předmět: Speciální pedagogika

Přidal(a): Halltenka

Obor speciální pedagogiky, jenž se zabývá rozvojem, výchovou a vzděláním dětí, jež jsou znevýhodněny poruchami v procesu komunikace mluvenou řečí (pro každého pedagoga je nezbytná orientace v problému řečových poruch, i když odbornou péči zabezpečuje logoped).

PORUCHY KOMUNIKAČNÍ SCHOPNOSTI

- **1. Vývojová nemluvnost** (vývojová dysfázie)
  - = narušený vývoj řeči, jenž se může projevat neschopností nebo smíšenou schopností verbálně komunikovat, i když podmínky pro utvoření této schopnosti jsou dobré (inteligence je přiměřená, dítě slyší, prostředí je podmětčné) Problémy v oblasti jemné motoriky, paměti, emocionální oblasti, zájmová,...

- **2. Získaná orgánová nemluvnost** (afáze)
  - = lokální poškození mozku. Řeč již byla plně vyvinuta, ale na základě poškození mozku (nádor, úraz mozku,...) dochází k poruše komunikace. (Narušena celá psychika= emoce, vůle)

- **3. Poruchy řeči zvuku** (rinolalia= huhňavost)
  - **HUHŇAVOST:**
    - Zavřená - překážky v dutině nosní nebo nosohltanové (chronická rýma), řeč zní přidušeně jako při silné rýmě (např.: „By nic nebáme“ = „My nic nemáme“), stále pootevřená ústa, děti v noci chrápou (špatný spánek)
    - Otevřená- vzniká při nedokonalém uzávěru mezi rezonančními dutinami, příčinou může být nedokonalý uzávěr měkkého patra
    - Smíšená- kombinací huhňavosti zavřené, otevřené

- **4. Získaná neurotická nemluvnost**
  - MUTISMUS, EFEKTIVNÍ MUTISMUS, SURDOMUTISMUS)
  - Mutismus- oněmění (úlek, šok, vyčerpání)
  - Efektivní mutismus - ztráta řeči, oněmění vázané na osobu, situaci nebo prostředí (dítě nemluví ve škole, ale doma ano)
  - Surdomutismus- ztráta řeči (oněmění), ztráta schopnosti slyšet (= hystericky podmíněný projev labilní osobnosti)

- **5. Poruchy plynulosti řeči**
  - KOKTAVOST, BRAPTAVOST
    - Koktavost
      - Jeden z nejtěžších a nejnápadnějších druhů narušené komunikační schopnosti
      - Koktavý mění postoj k verbální komunikaci, bojí se řeči, vyhýbá se řeči, může dojít až k logofobii
      - Vyskytují se poruchy neverbálního chování (tiky, grimasy, mrkání, žvýkání, celkový motorický neklid)+ napětí, pocení
      - => nedobrovolné přerušování plynulosti mluvení

    - Breptavost
      - Porucha plynulosti mluvy, dochází k vynechávání slabik, deformaci slov kvůli překotnému tempu řeči, řeč je často úplně nesrozumitelná (opakování a vynechávání slabik, narušené dýchání)

- **6. Poruchy artikulace (dyslálie= patlavost)**
  - PATLAVOST= porucha používat jednotné hlásky nebo skupiny hlásek, nejrozšířenější porucha komunikační schopnosti
    - Podle původu nesprávného tvoření hlásek:
      - MOGILÁLIE- dítě vyslovuje určitou hlásku nesprávně tak, že ji nahrazuje zvukem, který nemá podobu žádné hlásky (zajímavý zvuk- např. mamin-a)
      - PARALÁLIE- dítě určitou hlásku nahrazuje hláskou jinou (např. káva-táva)
      - TÉTISMUS- dítě nesprávně vyslovuje více hlásek
    - Podle poruch jednotných hlásek:
      - Poruchy sykavek (SIGMATISMUS)
      - Poruchy hlásek „L“ (lampa- vampa- ampa)
      - Poruchy hlásek „R“ (ROTACISMUS) a „Ř“ (ROTACISMUS- BOHMICUS) -> dítě je nahrazuje hláskou „Z“ nebo „Ž“ (např. kuře- kuže- kuze),

tato porucha („R“ + „Ř“) se nepovažuje za neobvyklou do 6ti let
(péče logopeda+ vstup do školy)

- Důsledky patlavosti= výsměch, nedůvěra k okolí, izolace, agresivita, negativismus, odpor hovořit, prospěch, ve spojení s poruchami čtení a psaní)
- ! Správný mluvní vzor (nešišláme, ...), nacvičování přírodních zvuků („S“- syčíme jako hadi, „R“ - nápodoba zvuku motoru, ...), říkadla se slovy
- **7. Symptomatické poruchy řeči**
  - = Poruchy komunikační schopnosti, jež jsou původním příznakem (symptodem) jiného, dominantního postižení, např. dědičnost- hluchota-> narušení komunikačních
- **8. Poruchy hlasu**
  - = Změna struktury až úplná ztráta hlasu

PÉČE O OSOBY S NARUŠENOU KOMUNIKAČNÍ SCHOPNOSTÍ

- V dnešní době je logopedická péče u nás poskytována v resortu ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, v resortu ministerstva zdravotnictví, v resortu ministerstva práce
- Od narození až po nástupu do školy-pediatři rodiče informují o předřečovém i řečovém vývoji dítěte.
- Učitelky MŠ by měly mít dostatečné logopedické znalosti a dovednosti, měly by se zabývat logopedickou prevencí (rozvíjet komunikační schopnosti dětí, jejich motoriku, zrakové a sluchové vnímání, slovní zásobu, provádět dechová a artikulační cvičení,...)

Podezření na poruchy komunikačních schopností =>

- Nutné provést včasnou logopedickou diagnostiku
- Na základě diagnózy je nezbytné vypracovat speciálně pedagogický postup terapie -> obrátit se na odborníky:
  - Logopedické poradny při zdravot. zařízeních, při odděleních ORL, dětských odd., soukromé log, poradny (ambulantní péče)

Ve školství kontaktovat

- Speciálně pedagogická centra (SPC), většinou působí při speciálních MŠ a ZŠ pro žáky s vadami řeči, na základě vyšetření v SPC může být dítě integrováno do běžné MŠ, může navštěvovat speciální třídu při běžné MŠ
- Speciální školy- zařazení dítěte tehdy, není-li možnost ambulantně navštěvovat logopedickou poradnu, ani nelze zajistit logopedickou péči na základní škole

MŠ logopedická + ZŠ logopedická

- pro vadně mluvící žáky
- pro nemluvící žáky
- (Menší počet dětí ve třídě, obsah výuky je shodný s obsahem výuky na ZŠ, navíc= hodiny log. Péče, individuální přístup)

Do speciálních škol se žáci zařazují na nezbytně dlouhou dobu, po odstranění nedostatků v řeči pokračuje ve školní docházce ve své kmenové škole v místě bydliště.